

Nered izmjeničnog svijeta

Iskustvo NLO-a

Virtualna stvarnost (VS) ubrzano postaje ključ za razumijevanje suvremene kulture. VS može otkriti više o našim suvremenim životima i patnjama nego tradicionalna psihijatrija. Prije mnogo godina, filozofi civilizacije, kao što je John Dewey, uočili su postojanje ubilačkog rata između funkcija mozga/nervnog sustava i funkcija probave, cirkulacije i respiracije. Vidjeli su tehnologiju kako nas muči ne toliko izvanjski poput Hala ili Frankensteinova čudovišta, već kao izvor unutrašnjeg sukoba izazvanog složenošću evolucijskog stupnja na kojemu se čovječanstvo nalazi. Ispišete li ovaj sukob velikim slovima - imate AWS (Alternate World Syndrome, *Sindrom izmjeničnog svijeta*), te AWD (Alternate World Disorder, *Nered izmjeničnog svijeta*).

Otmice, koje pripisujemo izvanzemalcima, vjerujem, pripadaju sadašnjem stanju naše evolucijske sudbine. Te otmice spadaju u težak brak između ljudi i tehnologije. Psihopatologija ovih otmica razotkriva još jedan vid onoga što je na velikoj skali upisano u AWS i AWD. Halucinantno nametanje tehnologije spada u nestabilno, izvanfazno kalemljenje tehnologije na ljudsku vrstu. Virtualna stvarnost daje nam trag za iskustvo NLO-a jer VS predstavlja kulminaciju umjetnog, predstavlja svijet upravljani tehnologijom, koji već nastanjujemo ali koji još uvijek nismo asimilirali. Još uvijek osjećamo svoja tehnološka jastva kao nezemaljske posjetitelje.

Carl Jung je samo djelomično bio u pravu. Razmišljajući o NLO-ima, Jung je primijenio svoju psihologiju osobne integracije. NLO, tvrdio je, predstavlja aspiracije individue da postane cjelina i nezemaljski posjetitelji su, isto tako, simboli napredovanja prema bogatijem, cjelovitijem osobnom životu - nešto poput srednjovjekovnih anđela. Jung je vidio čitave vojske spiritualnih simbola, kako se vraćaju u dvadesetom stoljeću, no ne pod pritiskom Crkve, već kroz snove i kasnonoćna iskustva sekularnog modernog čovjeka, kojega je opisivao kao intelektualiziranog i bez korijena. Jung je promatrao spiritualnu tradiciju u prošlosti i postulirao vječni panteon arhetipova. Današnje ukazanje je samo verzija nekadašnjeg Ukazanja. Jung je uhvatio utjecaj prošlosti na sadašnjost. Ali, propustio je utjecaj budućnosti na sadašnjost.

Danas smo izloženi utjecaju tehnologije budućnosti. Progonjeni smo njome kao internim telosom ili skrivenim ciljem. Mi evoluiramo, a naša evolucija upisuje u nas tehnološku sudbinu, intiman odnos s tehnološkim, informacijskim sustavima. Tehnološka osoba iz naše buduće evolucijske faze utječe danas na nas, pozivajući nas naprijed. Ovaj poziv izaziva u nas anksioznost, no isto tako i nadu, te strahopoštovanje. Iskustvo NLO-a potječe koliko iz dubokog straha od tehnologije toliko i iz nagona psihičkih arhetipa iz prošlosti ljudske vrste. Nepoznati *homo technicus* stoji udaljen, na periferiji naše vizije i kao izvanzemaljska inteligencija pokušava nas uloviti. Neidentificirani leteći objekt ujedno

je naše buduće jastvo kao i povratna priča o našoj mitskoj prošlosti.

Iako je Jung mogao previdjeti našu evolucijsku sudbinu, a nije, ipak je njegovo traganje za unutarnjim korelatom izvanjskog iskustva značajno za razumijevanje cyberspacea i virtualne stvarnosti. Što se tiče potonje, ona je nastavak alchemijske tradicije transformiranja stvarnosti vizualizacijom. I cyberspace i VS šire i povećavaju našu evolucijsku moć. Kao oruđa, toliko su moćna da je uputno prisposodobiti ih s otkrićem vatre. Iz vatre podrijetlo vuče podjela rada (čuvanje vatre, kontroliranje vatre, rad s vatrom), potom naše meditativne i koncentracijske moći (promatranje plamičaka noću, objavljivanje opasnosti pomoću vatre, odmaranje u ognjenom krugu u koji se prestrašene životinje ne usuđuju ući). I vatra i cyberspace pomogli su ljudskoj vrsti izgraditi palače memorije u umu.

Digitalna stvarnost se toliko raširila našim univerzumom da sada cyberspace ubrzano obuhvaća vanjski svemir. Za NASA-u, istraživanje vanjskog svemira postaje nerazdvojivo od elektronske avanture. Virtualna stvarnost omogućava cybernautima istraživati teren Marsa. Uskoro,

VS sustavi povezani s telerobotičkim vozilima osigurat će interakciju u stvarnom vremenu s različitim dijelovima planetnog sustava. San o istraživanju vanjskog svemira može biti smješten i unutar i izvan VS stroja snova.

U rječniku na kraju moje knjige *Metaphysics of Virtual Reality* pod odrednicom 'virtualna stvarnost' napisao sam slijedeće: *Virtualna stvarnost uvjerava sudionika da se u stvari nalazi na drugome mjestu, zamjenjujući normalan osjetilni unos podataka koje sudionik prima s računalno stvorenim informacijama.* Psihijatar Robert Romanyshyn nedavno je ukazao na značajnu stvar blago mijenjajući moju definiciju. On je napravio dvije zamjene: Snovi (umjesto VS tehnologije) uvjeravaju sudionika da se u stvari nalazi na drugome mjestu zamjenjujući normalan osjetilni unos podataka koje sudionik prima s nesvjesnim željama i žudnjama (umjesto računalno stvorenim informacijama). Drugim riječima, VS usporedna je našem sanjanome životu.

M. Heim, "Alternate World Disorder", časopis *Mediamatic* br. 84, Religion Issue, 1996., Stitching Mediamatic Foundation, Amsterdam

